

DESEMBRE
1942

Sumari:

Notes Editorials. — Nadal 1942: Recordem i esperem, J. A. i P. — El nostre plet. Catalunya nació, J. Sabadell. — Mestre Pau Casals, J. Masip i Farré. — Un error de Beethoven, Vicenç Llorca. — Macià, L'home i el símbol, Francesc Curell. — A Francesc Macià, Ventura Gasol. — Breu trajectòria històrica de Catalunya, Forné-Farreras. — Dos poemes, Agustí Bartra. — Cultura Catalana en l'exili. — Un torsbant perillós en la política de les Nacions Unides, Claudi Fournier. — Activitat Catalana. — Crònica Bibliogràfica. — Recò del més petit de tots. — Artur Cussó ha mort.

FRANCESC MACIA I LLUSSA

“L’Avi”

Primer President de Catalunya

CATALONIA

EBANISTERIA

MOBLES MODERNS

Espailat - Sucursal Baquero
Ciutat Trujillo, R. D.

El nostre pa
de cada dia,
donéu-nos-el avui

de **QUICO**

31 OCT. 2000

CATALONIA

Director: Albert Ginestà.

Adreçar tota la correspondència a l'Apartat 791.

Any I. ||

Ciutat Trujillo, R. D. Desembre de 1942.

|| Núm. 4

NOTES EDITORIALS

FA ANYS de la mort de "L'Avi". Francesc Macià Llussà, Primer President de la Generalitat retrobada, se n'anava, per sempre, quan, encara, no estava estructurada, del tot, la minça autonomia aconseguida; quan els partits polítics no s'havien adaptat a l'hora i al moment de la vida pública del país; quan, ja, de manera vaga i imprecisa, es pressentia una embestida dels enemics de la llibertat i de Catalunya. Ja la "sanjurjada" del 1931, al recollir l'esperit unitarista, abassegador i de casta del braç militar espanyol, s'havia declarat anti-separatista. Altres indicis existien que creaven en el poble català un clima de malfiances, temeces i neguits. Tanmateix Francesc Macià, era el nostre President, era el President de Catalunya, i això sinó donava una seguretat absoluta constituïa una esperança. De l'honradesa, ètica política i intransigència, per als moments de perill, de "L'Avi" ningú en dubtava. Catalunya, amb en Macià al cap res tenia a temer; ni de les claudicacions dels uns ni de les embestides dels altres. Don Francesc, però, com també l'anomenaven de manera desueta en llengua vernacle encara que mai amb més justesa, del mot emmanllevat per la distinció i respecte que enclou en llengua castellana, expirava sense deixar testament polític ni fàcil successor. L'esperança s'havia canviat pel dubte i la incertesa. Després de la mort de Macià, no s'avençà pas en el camí de la vida col·lectiva de Catalunya. A l'apagar-se aquell estel solitari d'altre temps, esdevingut, després, estel guaiador, de primera magnitud, Catalunya vejà emboirar-se el seu cel fins que unes negres nuvolades malestrugues congriaren la tempesta i més tard la desfeta. No sabem pas ni volem conjecturar quina hauria estat la sort de Catalunya, si Macià hagués estat present en els moments crítics de despullar-la de tota mena d'autoritat i després en els de deixar l'entrada lliure a l'invasor. Però sí que diem que en aquests moments hi mancà el prestigi, la fortitud i la intransigència de "L'Avi"; prestigi que dona l'austeritat, l'honestetat i l'exemple; fortalesa que sols dona la fe en l'ideal, i la intransigència que dona la raó i l'intel·lecte.

Se n'ha parlat molt, en tots sentits, de la intransigència de Macià, però no se n'ha parlat prou encara. Era el tret més característic del Primer President de Catalunya. La seva intransigència, però, no és la intransigència fanàtica, entossudida de l'home amargat o inculte, tampoc, és la intransigència prematura, freda o apassionada, fora de raó i d'espiritualitat. La intransigència de Macià, és la intransigència recolzada i sostinguda pel raonament, convençuda de l'esteriitat d'altre procedir prou idoni per aconseguir el que per dret li pertoca i se li nega de manera obstinada contra fur i contra llei. De la intransigència de Macià, se'n pot dir que és la intransigència de l'apòstol que, segur de la veritat no admet sofismes i per la veritat sofreix el martiri i ofereix la vida. És la intransigència política de Massarik, de l'Alcalde de Cork, de Ghandi i del nostre Pau Clarís; és la santa intransigència patriòtica de tots els herois i apòstols de totes les nacionalitats oprimides.

Si la intransigència de Macià a l'abandonar el Saló de Sessions del Congrés de Diputats, d'Espanya, bo i fent renúncia de l'acta que tan estimava, l'acta de Borges Blanques, hagués estat seguida pels altres

UAB
Biblioteca d'Humanitats
Sala de Revistes

CATALONIA, amb motiu de l'entrada de l'Any Nou, li plau trametre als seus col·laboradors, anunciants, amics i lectors, els més cordials i efusius vots de prosperitat i benestar. Que l'any 1943, ens porti, a tots, l'acabament de la lluita sagnant, d'ara, i el començament d'una era de pau i de convivència humana! Que l'any 1943', tots els catalans dispersos ens retrobem, amb els altres germans, en la Pàtria recobrada!

diputats catalans, altre hauria estat el respecte que s'hauria tingut amb Catalunya. Si el seu "tot o res" quan l'Assemblea de Parlamentaris hagués trobat ressò en el Palau de la Ciutadella, de Barcelona, el govern de Madrid hauria canvat de tàctica. Si els pocs militars catalans haguessin sacrificat, com Macià, la seva professió, la Llei de Jurisdiccions, dictada contra Catalunya pel braç armat d'Espanya no hauria fet tants d'estralls, persecucions i injustícies. Sense la intransigència de Macià, no s'hauria produït el fet de Prats de Molló, que si més no serví d'avertiment a l'enemic i de clam de justícia davant l'opinió mundial. Un sol cop que deixà d'ésser intransigent, pel Consell ben intencionat d'amics i correligionaris, quan tingué de cedir la seva República Catalana, li produí una gran decepció que no s'amagava pas de manifestar-la.

Al recordar amb melangia, i pena, la pèrdua de l'home honest, del polític honrat, del cavaller de l'ideal i de l'apòstol català que es digué Francesc Macià Llussà, hem remarcat la seva intransigència patriòtica per tenir-la present en els moments en que vivim i en els que vindran, nous dies i hores de prova per a Catalunya.

SOBTADAMENT, la guerra s'ha apropiat a Catalunya. La situació internacional és de tal naturalesa i tals les necessitats imperioses de la lluita, que no deixen al marge pobles ni continents. Les forces de les Nacions Unides han arribat a les voreres meridionals de la Mediterrània. De contra cop, les hordes hitlerianes, en completar l'ocupació de França, han arribat als Pirineus.

Franco mobilitza. Catalunya sent planar damunt seu un perill immens. L'Espanya de Franco va ésser creada per tal de servir de plaça d'armes a l'Eix. Espanya és una peça de reserva en el tauler d'escacs de l'estratègia hitleriana.

No es pot caure en la ingenuïtat de parlar de neutralitat, quan, aquesta, ha estat abandonada per una "no bel·ligerància" favorable al nazi-feixisme, i en realitat per una participació activa pràcticament i moral.

L'Espanya franquista no és, encara, totalment i oberta en guerra contra les Nacions Unides, no pas, però, per la voluntat de Franco i dels seus corifeus, sinó per l'oposició del poble, i àdhuc de certes forces d'influència i volum que li serviren d'escambell i de suport.

En el sí del règim franquista, s'han anat produint greus esberles. Els símptomes de descomposició són cada vegada més visibles. Fa temps que Franco malda per refer la unitat entorn seu. Ha arribat a oferir canvis, a prometre bastir, no un estat dictatorial, sinó un estat geràrquic en el qual "siguin possibles tota mena de col·laboracions", i fins i tot a propiciar una restauració monàrquica, naturalment sotmesa al seu cabdillatje, per a fer-ne d'ell un element cristal·litzador dels diversos corrents i dels interessos contraposats de les cledes reaccionàries de tots els pobles hispànics. Aglutinant que últra donar major fortitud al règim li permetria una major seguretat i desenvolupament en el camp d'indiscutible col·laboració a ultrança amb l'Eix.

Franco i falange saben prou bé que la caiguda de Hitler és la pròpia caiguda, facin el que facin. Saben que la guerra, entre altres coses, provoca i esperona una exaltació i un afinament dels sentiments democràtics arreu. Coneixen els pobles hispànics; saben, per experiència, del que són capaços. Saben que els esguarden fit a fit, que lluiten contra ells, bo i esperant l'hora decisiva.

Franco es prevé contra les vel·leitats aliadòfiles de certs nuclis que l'envolten, i vol barrar el pas a un possible Darlan, vol, per damunt de tot, tenir lligats demans i peus els pobles de les diverses nacionalitats hispàniques que componen l'estat imperialista multinacional. Tracta de guanyar temps mentre el feixisme s'arregla en el cul del sac de les reserves, i es reagrupa i ajusta les peces del seu artillugi sotraguejat. Coqueteja amb certs pretendents banyuts i entossudits, però fa la seva en braços de l'amo a l'empar de la boira de la reticència i de l'equívoc. No obstant les darreres actituds del franquisme són a bastament il·lustratives pels oficants de la política de l'estruç.

Es, doncs, davant de la menaça que es projecta ombrívola i temible damunt del nostre sòl que es fa urgent, inajornable, l'entesa patriòtica, el front compacte dels catalans que estimem Catalunya i tenim fe en el seu futur. Cal que l'interès suprem de la Pàtria, en perill d'ésser esquarterada físicament, sigui el canalitzador de la Catalunya invencible i combatent. I cal evitar que els súbtils arguments del muniquisme reviscolat i amb traço nou, puguin fer carn en la ingenuïtat o en la confiança perillosament endormida.

Errada

Lametem vivament, que un saltat en la composició de l'interessant article sobre la personalitat de Ramon Llull, degut a l'amic i col·laborador Mossèn Ramon Vives, inserit en el darrer número, fes dir:

"Escriu prosa i vers. El seu "Llibre d'Amic e Amat" està palpitant— sien's permesa l'expressió — d'un romanticisme sensual..." Devia dir-se, d'acord amb l'original: "Escriu prosa i vers. El seu "Llibre d'Amic e Amat" està palpitant — sien's permesa l'expressió —d'un romanticisme espiritual, místic i ben divers del romanticisme sensual..."

Nadal 1942

Recordem i esperem

J. A. i P.

S'HA DIT, que en la gran tragèdia que vivim, la guerra que tot ho enruna s'hi lluita, de manera ferrissa, per a l'hegemonia econòmica. Si això fos cert, no anirien juntes Anglaterra, d'economia liberal, i Rússia, país d'economia dirigida. Tampoc l'excusa d'estar dos móns front a front, és justa. No són pas dos móns geogràfics ni ideològics els que pretenen anihilar-se. Els pobles que componen les forces de combat, els exèrcits de la fam i de la mort, es troben dispersos en la minúscula part còsmica que habitem, i accepten i professen concepcions polítiques i socials oposades àdhuc entre els d'un mateix costat de les trinxeres xopes de sang i enrarides per l'aire mefític i per la sentor de carn humana trossejada. Menys justa, és encara, la pretesa motivació de dos ordes que volen imposar-se per oferir, després de la sagnia brutal i despietada, la felicitat a les geeneracions que vénen, generacions formades per morde les circumstàncies, resseques d'ànima i febles de cos. La sola imposició d'un nou ordre, el faria ineficaç i congriaria a l'endemà del seu triomf, un clima de protesta comprimida primer i desfermada després fins arribar en nom d'un altre nou ordre a abatre el primer, el qual en reaccionar diria combatre, en nom d'un pretesa legitimitat, el desordre. Tanmateix la humanitat, ha volgut cobrir, amb noms, frases, paraules i fórmules sense consistència moral, les seves misèries.

Nosaltres, homes de les darries del segle dinovè, d'esperit simplista, encara n'hi han, incompresos per la joventut d'ara, aquesta joventut que sofreix del mal del vèrtigen que passa depressa sense flairar una rosa, que no alça el cap al cel per albirar l'estrella més petita però de lluïssor plena, que no escala els cims per a gustar de l'albada; nosaltres, limitem el problema de discernir les causes de la lluita d'ara, les mateixes de la lluita humana de sempre: la lluita entre l'esperit i la matèria, entre el bé i el mal. La

causa rau en haver oblidat, per creure'l, de vegades, anacrònic, i altres, infantil, el principi contingut en aquell cartellet què, de petits, hem vist en els nostres pessebres, estès per un àngel simbòlic damunt d'humil establia que eixoplujava, una família humil, maleïda de primer i després perseguida, per la força dels primers faritzeus. El cartellet, deïa, diu i dirà mentre el món sigui món **"...i pau entre els homes de bona voluntat"**.

"Pau entre els homes de bona voluntat", heu's ací el contingut del cartellet que, com el de l'àngel del pessebre, s'ha penjat des de fa

humà. I cada any a l'acostar-se Nadal, el record de l'àngel, del cartellet, de l'establia i de la família humil, s'ha precisat més i ha esdevingut més viu d'ençà que som lluny de la pàtria nostra.

Catalunya, poble obert a totes les ideologies i concepcions per arriscades que sien, ha servat els costums dels avis i dels pares. El seu pregon sentiment de nacionalitat, l'ha emmenada a aferrar-se a la terra, a fer el cercle al redòs de la llar i a mantenir ben lligats els vincles de la família. D'ací, que les commemoracions, aniversaris i festes familiars no s'hagin estroncat malgrat tot, i q. cap altra festa familiar a Catalunya sigui més celebrada que la festa del Nadal. Escèptics i indiferents, ateus i creients, es recordin o oblidin del precepte bíblic, celebren, d'una o altra faisó, la festa del Nadal.

Qui, de nosaltres, proscrits de la pàtria, no es recorda dels pessebres, de la missa del gall i del dinar nadalenc?

prop de dos mil anys a les parets dels temples de totes les religions positives, traduït a totes les llengües vives, però que incomprès per la majoria, no ha aconseguit abatre l'odi i la venjança. Cada any passat enmig de les lluites humanes, tan intenses han estat en els quaranta anys que portem del segle XX, ens han menat a concentrar-nos i ànima endins a esperar un demà més just i per tant, més

El pessebre català, va de la ingenuïtat i instint infantil a l'obra artística. En tots, però, es serva la tradició de la vinguda messiànica. Les figures, seran de terrissa a l'estil de Verdú o de Breda, de l'antiga ceràmica catalana, reviscolada amb encert en els nostres temps, o seran creades per la imatgeria olotina. Tant se val: la idea, el motiu, el fí, és el mateix. La fantasia popular hi posa, so-

vint, personatges desplaçats i hi crea situacions contradictòries i àdhuc grotesques. Al costat d'un dels Reis Màgics, hi veureu un guàrdia civil; un "foxtier" s'asseu a la vora d'una parella de bous junyits al jou, i sense aparellador; en un riu fet amb un troç de vidre i paper de xacolata al dessota, hi pesca el clàssic pagès de barretina vermella, i al seu costat, un caçador amb capell, tira als conills mentre la fura l'espera. Malgrat la neu, devassall de farina amb que s'han espolçat les muntanyes de cartró o de cagaferro, en un replec hi salta "l'ou com balla", com si fóssim el dia de Corpus. Quan és una ànima d'artista el que el munta, el pessebre, esdevé un petit monument plè de bon gust i sensibilitat. Tot amb tot, feliç la mainada que ha bastit el seu pessebre! Nosaltres, no hem tingut pessebre; no, perquè començar-ne un, el que ens començà la nostra mare, i no veure'l acabat per la mort de la mare, és no tenir-ne i és molt trist i deixa una mica d'agror en la infantesa, qui sap si per tota la vida. Hom se'n comença a donar més bon compte, quan ja home, si per aquestes diades ha deambulat sol, sense plançons, per la fira dita de Santa Llúcia.

grèvol; etzevares, molsa i espígol; brancatges d'alsina, de llor i d'olivera; i molt de suro. Xais, vaques i moltons, porcs, llebres i conills; caçadors, pastors i rabadans. El rei Negre, el Ros i el rei Blanc, patgeria. L'àngel, el lletreret, Jesús, Josep i Maria, i altres figures i figuretes, quasi totes de terrissa. Portals, palaus, establies de suro, de fusta o de cartró. A la fira de Santa Llúcia, hi anaven l'avi feliç d'ésser-ne, amb el nét, i el pare que se'n sentia més, portant-hi el fillet. I molta mainada, ara riu, després plora. Hi anàvem, els escèptics, per tal d'encomenar-nos una mica de l'alegria dels altres. Hi era també la clàssica parella que va a totes les festes per dir-se mig d'amagat, una vegada més: ... M'estimes?— T'estimo! No recordeu aquella cançó, el "Romanç de Santa Llúcia", del poeta Josep Mª de Segarra, que cantava Emili Vendrell? Ens sembla recordar-ne:

"Com que avui és Santa Llúcia
dia de l'any, gloriós
als vols de la Plaça Nova
hi anava amb el meu amor.

.....
Compraré un grapat de molça
i unes rametes d'arboç,
una blanca molinera,
una ovella i un pastor..."

A la fira de Santa Llúcia, de la capital catalana, hom hi podia copsar un seguit de sensacions que us transportaven, amb la rapidesa que els records passen per la imaginació, del pla a la muntanya, de la infantesa a la ancianitat passant per la maduresa. Sanes sensacions que us aixecaven l'esperit de les trifulgues i lluites que patieu arran de terra. La muntanya i el pla, la terra tota, era a la fira de Santa Llúcia, escampada en petites parades, disperses per entre les escales de la Catedral i carrers que la volten: Farigoles i romanins; cireretes de pastor i

La missa del gall, fa temps, a ciutat, ha perdut el seu encís. Quan els nous rics de la guerra del 1914 imposaren es resessin misses a la una de la tarde, la clerecia, homes com els altres, variaren l'horari de les funcions religioses. Calia, doncs, darrerament, anar a un poblet de muntanya, a un santuari ben allunyat del brogit ciutadà per a fruitar-ne a pleret. Montserrat, s'havia "civilitzat" massa de pressa. Quedava, ben allunyat, el Santuari de Núria, mig colgat per la neu. Al redòs de la Imatge, de l'Olla i de la Campana, s'hi aplegaven els cerdans dels to-

coms, ells, colrats i vermells amb bruses negres i llargues, embolcallats amb mantes feixugues, i elles, altes i molçudes, amb caputxetes blanques. Menjaven, bevien, anaven a la missa i feien l'ofrena. Després, la tenora, el sac de gemecs, el tamborí i cantúries, barretines i mocadors enlaire. I encara uns quants coloms ensongats i tot, volaven pel defora, per les naus, i pel temple, com missatgers de la bona nova: "La pau sia entre vosaltres".

Els catalans, tenim fama de gurmants. No, els catalans no vivim per a menjar, menjem per viure la nostra vida que necessita de la vigoria i de l'optimisme, que necessita un cos sa i una ànima alegre per acarar-se, amb el desig i fretura de reeiximent, a l'esforç de cada dia. Altrament, els catalans, en els àpats, forades i en la nostra taula, hi cerquem l'avinentsa de juntar-nos els amics, els parents i la família. Oh, les sobretaules catalanes! Problemes capdals per a la comunitat, s'han resolt en una sobretaula. Després d'un dinar íntim, s'han enfortit amistats refredades. Baralles familiars i domèstiques s'han acabat al voltant de la taula pairal i a les acaballes d'una bona minuta. Els catalans mengem, sí, però per poc que poguem, sabem menjar, volem menjar bé. No som gurmants, som gurmets.

El dinar del Nadal, era el millor dinar de l'any, precisament per aquell adagi tan català: "Per Nadal cada ovella al seu corral". A ciutat, al pla i a muntanya, al redòs de la taula pairal s'hi asseia la família i àdhuc els que durant l'any no són a la casa: l'estudiant, el fadrí extern, les noies. Era l'avi, el padrí, qui presidia. Si el padrí ja hi mancava, era el pare. I el dinar començava: de primer, un pietós record pels que ja no hi eren; després l'escudella de galets, la carndolla, el titot, el gall dindi que a l'esventrar-lo sobreixia de prunes, pomes, panes i pinyons, botifarres i salxitxes i de tot el que la mestressa havia pogut enquivir-hi; neules i torròns, fruites i dolços i més dolços. El moscatell, la garnatxa, el xarel·lo i una, dues, tres o més ampolles de "pum" dels cellers del Noia, per beguda... i molta taula, crits, rialles, joia... fins que la posta de sol ho acabava. A l'endemà, tots eren al seu lloc, a la feina.

Hem passat, amb aquest, quatre Nadals, fora de Catalunya. No sabem si n'hi passarem gaires més. El cor, ens diu que no. Així sia,

(Passa a la pàg. 12)

EL NOSTRE PLET

CATALUNYA NACIO

J. SABADELL.

III

CANGEL Ossorio i Gallardo, l'ilustre juriconsult castellà, el polític espanyol al qual la seva posició centrista de cristià-demòcrata i l'haver acceptat i recolzat la Segona República espanyola com a voluntat del poble, li ha valgut l'exili; en la conferència "Mi vida en Cataluña", dictada al Casal Català de Buenos Aires, acceptà que Catalunya és una nació, i que aquesta realitat racial, lingüística, històrica i cultural no pot ignorar-se ni hom desentendre's. Ossorio i Gallardo que ha viscut a Catalunya, que coneix la constitució, anhels, ànsies i neguits del nostre poble; que s'ha interessat, tot temps, per les nostres bregues, les nostres lluites i les nostres glòries; que entèn la nostra llengua i que en la seva valuosa biblioteca d'antany — no sabem quines ni quantes mans l'hauran, suara, profanada com s'ha fet amb tantes i tantes d'altres, humils o bibliogràfiques — s'hi recollien i servaven curosament publicacions nostres; el polític espanyol incomprès per les dretes espanyoles, fanàtiques i egoïstes, s'acará a tots els polítics centralistes de totes les ideologies i féu pública reconeixença dels nostres drets, al fixar la seva posició. Diguè, que si un plebiscit honest, palesés que les tres quartes parts dels habitants de Catalunya volien la independència, i ell fos governant, no trametria a Catalunya un soldat per a combatre-la. Posició comprensiva, d'alta política, posició justa i de gran visió política d'un home que procedent de la monarquia borbònica a la qual serví, de primer, la repudià, després, per perversa, deslleial i perjura. Posició a la qual, no han arribat pas els homes més representatius de la Segona República espanyola. L'ex-governador de Barcelona, però, voldria arribar a la solució armònica d'una república federativa que respectés, diguè les **llibertats i els poders nacionals** de Catalunya, Euzkadi, Galícia i la resta de pobles peninsulars que aspiren a tenir un govern propi o bé a seguir en règim unitari, per entendre que aqueixos no se'ls pot obligar a acceptar una autonomia que no senten ni volen. Recolzà el seu criteri, en el fet que Espanya està constituïda per quatre nacions: Castella, Catalunya, Euzkadi i Galícia, i que la fórmula de la convivència ens la dóna la geografia: Castella al mig de les altres tres, però no sobre de les altres. Si la geografia dicta aquesta fórmula, diguè,— la història, per contra, palesa que sempre Castella ha volgut dominar i sotmetre a les altres nacionalitats ibèriques. Encara més, opina, nosaltres també, que sense l'esperit imperialista i tirànic de Castella, el problema català no existiria.

Jordi d'Argent, el catalaníssim i pulcre comentarista de "Catalunya", de Buenos Aires, al recollir en "Reflexos" la declaració d'Ossorio i Gallardo, la posició d'aquest polític davant el problema i la solució que com a home de lleis i de comprensió vol donar al nostre plet, es malfia, com nosaltres ens hem malfiat sempre, dels bons propòsits quan aquests vénen de l'altra banda, i pregunta quants són els polítics espanyols que pensen com pensa avui Ossorio i Gallardo, quants en trobaríem entre els dits demòcrates i republicans, i si la gallardia del dissertant fóra la mateixa davant d'un auditori no català. I Jordi d'Argent per malfiar-se,

retreu el Pacte de "San Sebastián", del qual n'havia de sorgir una república federal i n'eixí una república unitària que més tard concedí, després de moltes lluites, claudicacions i baixeses i com arrencat amb forceps un migrat Estatut autonòmic, i un traspàs de serveis, no traspassats del tot, encara, al tenir de deixar amb melangia a l'ànima i llàgrimes als ulls, la nostra tan estimada com dissortada Pàtria. Recorda, també, q. la guerrar civil espanyola servi de motiu per a destruir l'autonomia catalana de soca a arrel, i que de la pèrdua de la guerra se n'ha fet responsable a nosaltres, els catalans, de manera encoberta pels uns, com hem tingut l'avinentesa de remarcar-ho, de faisó barroera i estrident pels altres, diem nosaltres. Jordi d'Argent, no tinguè la dissort de passar la ratlla com la tinguèren el President i l'últim Govern de Catalunya, amb la única força que els quedà després de la desfeta autonòmica pel Govern de la República en instal·lar-se a Barcelona, i que els fou lleial: el Cos de Mossos de l'Esquadra. Tampoc, com nosaltres, al dolor de tenir de deixar, qui sap si per sempre, la terra amada que per primera vegada havia caigut sense la lluita heròica dels últims moments, després d'haver aixafat, primer que ningú, la traidora insurrecció militar espanyola, tingué, per al seu bé, de contraure els llavis per no contestar les ironies de mala llei i els insults, en parla que no era la nostra, dels que en passar la ratlla, com nosaltres, ens feien culpables, deien, de la seva desgràcia.

Jordi d'Argent, tenia i té raó; cal no enlluernar-nos amb solucions si és vol i d'aparença ben intencionades, ni ilusionar-nos en somnis de color de rosa que ens prometin fàcils victòries polítiques. Cal malfiar-nos de tot i de tothom mentre d'antuvi no sigui reconeguda la personalitat nostra i la sobirania del nostre poble. Mentrestant, no serà balder evocuem l'època de la Renaixença, puix una mica de romanticisme ens farà un gran bé en aquesta època que ens ha tocat viure, època de l'egoisme més descarnat i d'ànimes empedreïdes. I la millor evocació, serà refer l'amistat els qui n'hi havem tingut i fent-n'hi els que no els coneixen, amb els que recolliren els batecs de l'ànima catalana i fixaren els principis seculars per molt de temps dispersos, de Catalunya Nació. Torres i Bages, Prat de la Riba, Pere Martí i Julià entre altres, ens ajudaran a enfortir els nostres sentiments racials i a no donar cap pas enrera.

Ens plau reproduir de "La Nacionalitat Catalana", d'Enric Prat de la Riba:

"...No són els equilibris més o menys enginyosos del federalisme, no són vagues descentralitzacions que tant se'ns en donen; no són la bondat i la bellesa dels nostres costums, ni els avantatges del nostre dret, ni les virtuts i valor de la nostra llengua: no són els dalters de bon govern i administració civilitzada. Es Catalunya, és el sentiment de pàtria catalana. Esser nosaltres, aquesta és la qüestió. Esser catalans..."

"... Però nosaltres, no dubtàvem, no. Nosaltres vèiem l'esperit nacional, el pensament nacional; vèiem el dret, vèiem la llengua, i de llengua, dret i organització, de pensament i caràcter i esperit nacionals, en trèiem la Nació; això és, una societat de gent que parlen una llengua pròpia i tenen un mateix esperit que es manifesta i caracteritza per sobre la varietat de tota la vida col·lectiva.

"I vèiem més; vèiem que Catalunya tenia llengua, dret, art propi; que tenia un esperit nacional, un caràcter nacional, un pensament nacional; Catalunya era, doncs, una Nació. I el sentiment de Pàtria, viu en tots els catalans, ens feia sentir que Pàtria i Nació eren una mateixa cosa, i que Catalunya era la Nació nostra igual que la nostra Pàtria."

Mestre Pau Casals

J. MASIP I FARRE

LA PROMINENT figura del Mestre Pau Casals, ha pres actualitat durant aquests darrers dies. Sortosament sembla que no ha trobat confirmació la nova donada per la premsa, la que recollírem en el darrer número, de què els nazis l'havien entregat als falangistes espanyols.

No disposem de prou espai per a donar a conèixer amb el màxim de detalls tot el que podríem dir respecte Pau Casals. La personalitat artística del millor cel·lista del món es a bastament coneguda en tots els països d'Europa i del Nou Continent. Alfred Einstein, l'eminent crític musical del "Berliner Tageblatt" no podia ésser més sincer quan deia: "Pau Casals no és solament el més gran dels cel·listes, sinó que és el més eminent dels intèrprets musicals dels temps actuals". I és que Casals fa sortir del cel·lo, sons profunds i rics de matisos amb la mateixa rapidesa d'un violinista, malgrat que les distàncies a cobrir són molt més llargues.

Té talent musical molt divers, ja que el mateix toca el piano, que dirigeix orquestra i compona música. Abans d'interpretar una nova composició és capaç d'estudiar-la tot un any fins assolir-ne la perfec-

ció. La tècnica, la probitat i l'emoció són els seus trets característics.

Casals procedeix de família humil; va nèixer al Vendrell (Tarragona) l'any 1878 i de petit palesà dots excepcionals per a la música. Els primers anys estudià violí, però després canvià pel cel·lo, i sota la direcció de Josep García, aleshores professor del Conservatori del Liceu de Barcelona, progressà ràpidament i als quinze anys era un concertista aplaudit per tots els públics que n'admiraven, d'ell, —malgrat la seva jovesa— la seguretat i netedat d'execució, la varietat de notes que extreia de tan difícil instrument i l'expressió i ànima amb què interpretava les composicions més difícils.

Més tard, va a París, on trimfa sorollosament, i com a conseqüència, és nomenat professor del sobredit Conservatori del Liceu de Barcelona. Sempre incansable, funda en aquells temps el quartet de corda de la Societat Filarmònica de Barcelona, juntament amb el belga Crikboom, com a primer violí.

L'any 1914 es va casar amb la cantatriu nordamericana Susana Metcalfe, i seguí actuant com a concertista i director d'orquestra fins a l'any 1905, que fundà a Barcelona l'orquestra de concerts que portava el seu nom, el grup orquestral més valuós que ha conegut Catalunya i que va jugar un rol importantíssim en la vida musical de l'nostre poble. Es presentà a París amb la seva "Simfònica" amb una sèrie de selectes programes d'autors espanyols moderns i una vegada més el públic parisenc aplaudí sorollosament al geni. L'any 1925, dirigí en el Palau de Cristall, la Simfònica de Londres i cooperà personalment en la commemoració del centenari de Beethoven que es celebrà a Viena.

Durant la dictadura primoriverista, conjuntament ab un grup de components de l'Ateneu Politècnic, de Barcelona, fundà l'"Associació Obrera de Concerts" amb la que realitzà una tasca de popularització de la música, que fins aleshores pertanyia gairebé tan sols a les classes benestants. Com a dada curiosa remarquem que fou iniciativa de Casals que s'interpretessin els concerts de la seva "Orquestra" amb antelació a les representacions públiques, davant dels socis de l'"Obrera" que per ésser-ho havien d'ésser obrers.

Al llarg de la nostra guerra recorregué els països d'Amèrica donant concerts a benefici dels nostres infants. Retornat a la Pàtria, en els moments més angoixosos i dolorosos abandonà la seva llar i des de Prades —Catalunya, encara— ajudà constantment tan moral com materialment a tots els que sofrien les penalitats de l'exili.

No sabem si Casals serà o no entregat als actuals dirigents de la Cultura (?) hispànica. Sia quina sia la sort del Mestre, els catalans el recordarem sempre, com una de les glòries de la Pàtria.

UN ERROR DE BEETHOVEN

Per Vicenç LLORCA.

EL xicot deu tenir uns 16 anys; la noia, uns catorze. En Miquel, quan és a uns vint metres d'ells, ja veu en què consisteix el joc. Tots dos són a la vora del camí, sota els arbres. Ela llença una petita branca a uns metres de distància i diu:

—Si guanyo jo, em compres xacolata; si guanyes tu, et dono una taronja.

I tots dos alhora corren cap a la branqueta llençada i qui l'agafa primer, guanya.

Ara estan un a cada costat del camí. Ella llença la branca de manera que cau a prop del xicot i lluny d'ella (es veu que ho ha fet a posta), i crida:

—Si guayes tu, dormo tretze nits seguides amb tu.

Miquel veu clarament que la mossa vol perdre, aquesta vegada.

El minyó no ha de fer sinó un parell de gambades per a agafar la branca. La noia és lluny i no l'hi pot disputar. Com que està segur de guanyar, no es precipita. Eixerrancat, amb el cos inclinat endavant, guaita la noia de reüll i espera que ella faci un moviment per a fer un bot.

En aquell moment Miquel passa pel costat de la branca, s'ajup, i la cull. El xicot el guaita, esverat. Miquel es tomba cap a la noia i li diu:

—Hauràs de dormir les tretze nits amb mi. He guanyat jo.

La noia somriu, sufocada; es gira d'esquena i s'abraça amb un arbre. El seu amic, pàllid, se li acosta i li diu:

—Es clar. Ara, hauràs de dormir amb ell!

Ella riu. Miquel s'adona que el compromís és sagrat. Ni la noia pot refusar ni el noi pot oposar-s'hi. S'acosta a la parella amb la branca als dits. La cara del xicot es posa grisa. Miquel ho veu clarament i de sobte pensa:

“A veure si em clavarà una ganivetada, aquest”.

I recula una passa; però l'altre està immòbil, cap cot, amb els braços penjant. Està visiblement resignat. Miquel es decideix; avança i posa una mà sobre l'espatlla d'ella, que gira només el cap i el mira, rient....

.....

De sobte se sent una gran cridòria. Miquel s'incorpora i es troba a les fosques, amb el cap embolicat amb la mosquitera. Sent les veus dels seus companys, que parlen a la cambra del costat.

“Què deuen fer, a les fosques?” , pensa.

—Escolteu, Beethoven — diu la veu de Jordi— Dieu-nos si tots els que som ací tornarem a Catalunya. Per a dir sí, doneu, un cop; per a dir no, dos cops.

Miquel sent un cop i es passa el palmell de la mà pel front. No sap si està despert o si encara somnia. Es torna a estirar i escolta:

La veu d'En Rius fa:

—Li podríem preguntar quants anys trigarem a tornar.

Miquel compren que la conversa amb l'esperit de Beethoven fa estona que dura.

—Escolteu, Beethoven. Esteu amb nosaltres, encara?

Se sent un cop.

—Dieu-nos, si us plau, quants anys trigarem a tornar a Catalunya. Doneu un cop per cada any.

Miquel compta:

—Un, dos, tres, quatre...

—Redeu — fa la veu del Toni, amb accent tortosí.

—... cinc, sis, set.

Segueix un llarg silenci. Es veu que tothom ha quedat aclaparat. Miquel sent el soroll que fa algú que s'aixeca i de seguida unes passes. S'encén el llum, i el xicot veu la dona del Toni que travessa la cambra per a anar cap a la seva o cap a la cuina. En veure'l despert, la Teresa s'acosta i li diu en veu baixa:

—Estan parlant amb En Beethoven. No li vols pas dir res?

—Sí; que se'n vagi a dormir, que ja és tard —contesta Miquel.

I es gira. La Teresa se'n va.

Els amics parlen en veu baixa i Miquel no entèn el que diuen. Es fa un silenci i Jordi diu:

—Escolteu, Beethoven.

—No fa pas nosa aquesta llum de la cambra del costat — demana, baixet, En Rius.

—No, no. Escolteu, Beethoven. Per la congruència de les vostres respostes ja veiem que esteu entre nosaltres i que enteneu les nostres preguntes; però ací hi ha uns germans que assisteixen per primera vegada a aquestes sessions i demanen si els podrieu donar una prova convincent de la vostra presència contestant una pregunta molt concreta que us faran. Si voleu donar aquesta prova, responeu amb un cop; si no, amb dos.

Se sent un cop.

Toni demana:

—Quantes taronges hi ha a la cuina?

Jordi repeteix:

—Quantes taronges hi ha a la cuina?

Miquel compta catorze cops. Se sent un gran enrenou de cadires i tohom corre cap a la cuina. El minyó es lleva, va fins a la porta de la cambra abandonada, i guaita. Després s'acosta a la taula i hi posa les dues mans a sobre. Mira cap a la cuina. No veu ningú.

—Sou ací, encara?

La taula no es belluga i no se sent cap cop.

Miquel badalla i es grata el clatell.

—Es veu que ja se n'ha anat, l'home —murmura.

I va a la cuina, on els altres estan comptant les taronges.

—Només n'hi ha tretze — diu, estranyat, En Jordi.

Miquel assenyala una llimona que ha quedat al cistell i diu:

—Això és que ha confós la llimona amb la taronja.

—Es clar; deu ésser això — exclama la Teresa.

—Segurament — afirma En Jordi.

Miquel torna a badallar i sense dir ni un mot se'n torna al llit.

MACIÀ

L'HOME I EL SIMBOL

& L NADAL del 1933 va ésser tràgic per a Catalunya. Francesc Macià, l'home que encarnava, amb la seva fermesa, la fermesa d'un poble, deixà d'ésser guia per a convertir-se en símbol. Esperàvem la seva mort, vetllàvem de prop les darreres hores del gran català i, malgrat tot, una febrosa fredor va córrer pel nostre cos quan rebérem, a dos passos del seu cos rígid, la terrible sentència dels metges: Macià ha mort!

Era deure nostre fer arribar al poble la tràgica nova. Ningú, com nosaltres, coneixia l'abast d'aquella desgràcia i hauríem volgut, amb el nostre silenci, evitar la dura realitat; però la realitat era més forta que nosaltres i aviat el palau de la Generalitat de Catalunya es veié envaït per centenars de milers de ciutadans que, amb llàgrimes als ulls, venien a retre vassallatge pòstum, adhesió incondicional, a l'home que havia fet el miracle d'aglutinar en torn seu el més abstracte, però també el més sentimental dels pobles.

I mentre Catalunya sencera desfilava silenciosament per davant del que ja era símbol perquè havia deixat d'ésser home, evocàvem el passat i recordàvem el que significava per al futur de Catalunya, la Catalunya que havíem recorregut amb ell de cap a cap, la seva obra aglutinant de President i d'idealista.

El vèiem, enèrgic, altiu, sobri, lluitant contra la incomprensió dels dèspotes. El vèiem a França, exilat, forjant amb l'ajuda d'un grup de catalans abnegats, el cop de Prats de Molló. El vèiem recorrent Amèrica, en peregrinatge patriòtic, mentre a Catalunya s'anava formant en torn seu, un estat de consciència que havia d'ésser la gènesi del més efectiu sentiment de catalanitat. I el vèiem venir secretament a Barcelona per a organitzar la reacció del poble català, mentre nosaltres érem processats per Despujols per haver-lo posat en ridícol en anunciar, després de la partida, el pas de "L'Avi" per la ciutat comtal.

El vèiem retornar silenciosament a Catalunya després de la caiguda de Primo de Rivera, treballar activament, preparar les eleccions municipals del 12 d'abril del 1931, que foren el gèrmèn de la República Espanyola. I el vèiem, en aquell matí lluminós del 14 d'abril, fer-se càrrec de la Presidència de la Diputació, mentre Companys —un altre màrtir de Catalunya— ocupava l'Alcaldia, per a proclamar, més tard, la República Catalana, fet que havia de decidir als indecisos polítics de Madrid a ploclamar la República Espanyola.

Francesc Macià s'havia convertit, ja, en el guia dels catalans. Des d'aquell moment la seva tasca fou de les més difícils, de les més doloroses; però lluità aferrissadament fins a veure aprovat, almenys, el migrat i ja superat Estatut de Catalunya. En torn seu s'aplegava un poble, aquell poble que, a l'hora de la seva mort venia a homenatjar-lo silenciosament, com abans ho havia fet amb entusiasme indescriptible arreu de la pàtria catalana.

Francesc CURELL

* * *

Ara, nou anys després de la seva conversió en símbol, l'esperit de Macià és, encara, l'esperit de Catalunya. Mentre hi hagi un català, el símbol no desapareixerà, perquè "L'Avi" era, més que un polític, més que un home, l'esperit de Catalunya, la representació autèntica del poble català.

Hi havia, en els seus actes, la serenitat de l'apòstol, el sacrifici constant de l'apòstol. Per això fou, en vida, un aglutinant i continua essent-ho encara. I ho serà mentre Catalunya aspiri a ésser Catalunya i els catalans a ésser catalans. Si algun dia la vella Catalònia perdia la seva personalitat i l'esperit dels Casanova sucumbia, el simbolisme de Macià deixaria d'existir, perquè hauria deixat d'existir la representació real del símbol; però és possible que l'essència del seu simbolisme no desapareixi mai, perquè al calor de la seva espiritualitat brillen les quatre flames immortals de Catalunya: la fe, l'amor, l'entusiasme i la convicció íntima del dret a la llibertat.

Per als homes del tremp i de l'espiritualitat de Macià, la mort no és més que un trànsit. Els seus ideals viuen, a través del temps i de l'espai, perquè no són ells els que viuen i els que moren, sino el seu esperit: la representació ideològica i pura del seu esperit. Quan, el Nadal del 1933, la colpadora nova de la mort de Macià arribava fins el recó més apartat de Catalunya, l'esperit de catalanitat dels catalans es revifava, prenia nou impuls, perquè, en el fons, subconscientment, es revelava contra la mort; però, desaparegut l'home, neixia el símbol. I el símbol és el que és immortal, perquè és la representació de l'esperit en la consciència universal dels pobles.

Macià era, és i serà, per a Catalunya, una realitat viva. Viva en la gènesi, viva en el dolor i viva en la recreació de Catalunya. A poc a poc, a mesura que els anys esborren la visió real de l'home i al pas de les generacions desapareix, va sorgint la forma eterna del símbol: és l'esperit col·lectiu que, a través de la fe, es converteix en amor i en entusiasme, com a garantia i guàrdies permanents del dret, de la raó i de la justícia. I Macià és, ja, el símbol de Catalunya!

CATALONIA

A Francesc Macià

I que ens en fóra de gelat i cru
aquest Nadal, lluny de la llar paterna,
si en aquest cel d'hivern que ens enlluerna
no et sentíssim present com hi ets tu!

Si no et veiéssim, ara, fet estel,
que, mentre, ací, fidel ens fas de guia,
vetlles, allà, el novell Advent que, un dia,
ha de tornà a florir de cel a cel!

Car la sement que vas deixar enterrada
al mateix solc, i amb la mateixa arada
que en terra lliure havia obert el teu,
ja clivella i somou la terra esclava,
que enyora el cel i enyora la mar blava
i sols espera que la senyi Déu!

Ventura GASOL

UAB
Biblioteca d'Humanitats
Sala de Revistes

"VERGONYA ETERNA, ALS QUE
DESPRECIANT L'IDIOMA PROPI
ALABEN EL DELS ALTRES".

Dant.

Pág. 9

Breu trajectòria històrica de Catalunya

Per FORNE-FARRERES

LA PERSONALITAT històrica de Catalunya, determinada principalment per un complex de influències ètniques, esdevé nacional després de la Marca Hispànica. L'aseva envejable situació geogràfica atrau els pobles de l'Orient i d'Àfrica, per participar activament, més tard, en les transformacions polítiques, socials i econòmiques europees i asiàtiques. Lacetans, ilergetes, cossetans, etc., són els primers nuclis de població íbera que s'establiren pel territori de la Catalunya geogràfica actual. Els vaixells de la Fenícia, carregats de productes mediterranis i asiàtics, tocaren les nostres costes encisadores, establint amb el mosaic de colònies fenícies i la Metròpoli (Balears, Marsella, Gàdir, Tiro) llur comerç. També els grecs de la banda oriental (Egeo) van competir amb Sidon l'hegemonia de les nostres costes i la qualitat dels productes cossetans (oli, vi, ametlles, ferro), fundant, ensems, colònies, a tot el llarg de la costa catalana ja enriquida, des de Roses al Sènia. Les guerres púniques —hegemonia de la Mediterrània— fan de Catalunya escenari de les aspiracions de l'Imperi Romà i dels Cartaginesos, fins al segle V.è abans de Crist. I Tarraco (Tarragona, plena de llum i de riqueses), esdevé Capital de l'Espanya Citerior, conservant fins avui, tot el patrimoni artístic i històric del seu passat. Al començar el segle VI.è — esmicolat l'Imperi dels Cèsars— són els visigòtics els qui, per les gorges pirinenques, arriben a les valls de Catalunya i s'afinquen fins més enllà de l'Ebre. La Barcino dels cartaginesos (Barcelona) esdevé la capital de la civilització i cultura visigòtica compartides amb Toledo. A partir de la invasió dels àrabs, quina civilització deixa trets ben remarcats als pobles del sud de Catalunya i d'Aragó, a mesura que aquests últims son esbandits per la Reconquesta, la part septentrional de Catalunya, influenciada per l'organització germànica, codificada, es divideix en feudes. Unida a la Septimània amb els nous Estats de França, constitueix, després, territori apart per a formar la Marca Hispànica, declarant-se independent. Des d'aleshores Catalunya naix com a poble ben definit, creant els primers estaments de la seva consciència nacional i pública. Sota l'ègida dels Comtes-reis, la Catalunya Vella esdevé empori de les lletres clàssiques i del comerç a la Mediterrània. Des del port restaurat de Barcelona i des de Tarragona, quan tota Europa es troba espaordida per la pirateria i es resent el treball, la senyera de Catalunya deixa una estela barrada de foc i d'or per tot arreu on clava la planta. A partir de Berenguer el Vell (segle XI) la seva Constitució política — fuetada a les disbauxes feudals — apunta la creació del primer Parlament d'Europa, assenyalant-se clarament les finalitats de la política interior i exterior. Armes a Itàlia i Atenes. Expansió a Mallorca i València per Jaume el Conqueridor, rei i cronista nacional. Col·laboració amb els reis de Castella en la reconquesta a la Mitja Lluna dels pobles del Centre i Sur d'Espanya. Lluita aferissada contra les incursions massives dels senyors feudals de França. Lleis del **Consulat del Mar**, magnífic i únic Còdic de costums marítimes, observat per espai de cinc segles. Lleis de Catalunya —maduresa

política absoluta— aplegades en els "Usatjes", que vingueren a modificar el Fuero Juzgo. Confederació catalano-aragonesa, més tard, pel casament de Berenguer IV amb Petronila d'Aragó, que representa un pas efectiu per a barrar les intrusions de la Monarquia castellana, massa intrigant, centralista i absoluta, com es palesa, de manera culminant, amb la família Trastámara. Catalunya, però, que vol continuar éssent Catalunya, lluita sempre per la conservació i enfortiment de les seves llibertats. Així va fer-ho comprendre a Joan II de Castella, al qual fa sospesar les seves lleis i determinacions. Després dels Reis Catòlics, les topades més fortes i sagnants per mantenir tot el seu patrimoni nacional, les acusa Catalunya en el període més àlgid de l'absolutisme imperialista de Felip IV. L'Estat spanyol, acobardit per l'actitud ferma dels pagesos catalans envers el Comte de Santa Coloma i tot el que representava aquest virrei impopular, es veu obligat a respectar íntegrament les lleis nacionals del poble català, encara que subjugat aquest a influències traïdores. Lluita després Catalunya en la Guerra de Successió (1700-14) al costat de l'Archiduc d'Àustria. L'incontrol dels exèrcits del francès Felip V, fa urpa sagnant que deixa sentir-se brutalment en els camps de Tarragona — jardins dels nostres pagesos i menestrals— fa que totes les capes populars de Catalunya, es llancin a una guerra a mort. Més, però, abandonada la lluita pel primer, Catalunya aguanta tota sola l'escomesa fins l'onze de Setembre de 1714, en que el poble, guiat pel que després ha esdevingut el seu símbol, Rafael de Casanova, capitula a Barcelona. L'onze de Setembre representa la fi d'una lluita nacional per la llibertat de Catalunya.

Perdudes les seves llibertats, esbandits els estaments senyers que l'havien fet gran, Catalunya es llança de nou a la lluita contra la política imperialista de la Monarquia espanyola, esclavitzadora de pobles. Durant més de dos cents anys — Carles III, el més liberal de la banda borbònica; Guerra de la Independència contra Napoleó; Ferran VII, traïdor a tota Espanya; Isabel II, Alfons XII i Alfons XIII — Catalunya es redreça poc a poc, amb sofrències sense parió en la història dels pobles, fins que esdevé el segle XIX i apunta el moviment vuitcentista, econòmic, polític i de renaixença literària, punt de partida de les noves lluites nacionals contra l'absolutisme de les corones de Castella, que culminen en els moviments de la Setmana tràgica (1909), del 1917, del 1931, aixafament de la distadura primorrriverista, caiguda de la Monarquia i proclamació de la segona República Espanyola. La promulgació de l'Estatut de Catalunya, fou el primer pas de la República per saldar tot un passat ignominiós i de greuges, que significava, ensems, una part considerable de la solució armònica i eficient del vell plet català.

Avui, la Pàtria nostra, altra volta en desgràcia, espera de tots els catalans, petits i grans, que sofreixen i lluiten a la terra pròpia i a l'exili, compliran el seu deure de patriotes per a la reconquesta de la Catalunya "rica i plena".

DOS POEMES

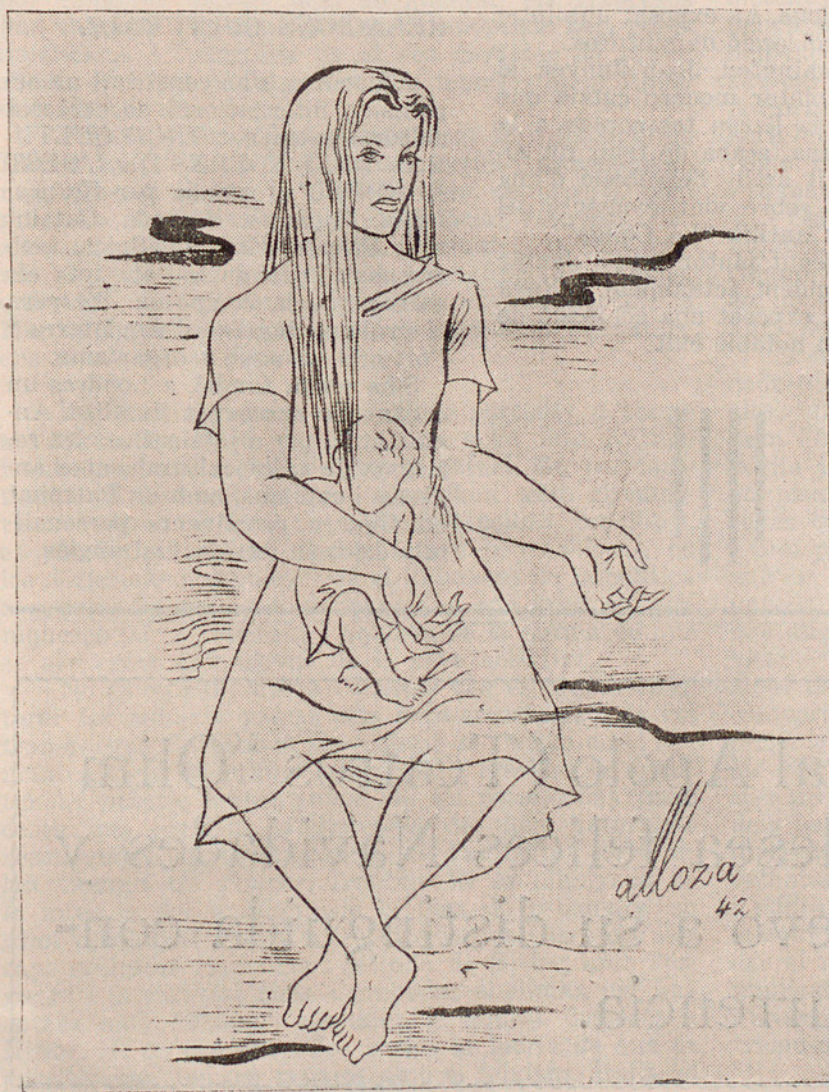
(Especials per a CATALONIA)

Tot origen és terrible.
Si de l'obscura pausa a la llarga festa
hom pogués preguntar quins símbols s'alcen
pel camí! I la veu, qui pot donar-la?

Cercar els mots en la pols, com ignorant
llur feixuga pobresa, seria fer
dels camins una espera contra la llum.

I l'aspra boca muda sotja les síl.labes
del vent poruc a l'aigua.

Crec en la nit.

Feixuga de verdes esperes
seies ran d'un camí de boires.
Miraves tes mans taladrades
per antigues llàgrimes.

Duies la cabellera lassa
i un infant de plom a la falda.
Les eures cercaven ta estàtua.

La teva sang última
queia dins els solcs de la tarda.

AGUSTI BARTRA

(Dibuix d'Alloza).

Cultura catalana en l'exili

Mentres a Catalunya es persegueix i prohibeix tota manifestació de l'esperit, dels sentiments i de les tradicions catalanes, a l'exili, els catalans inicien en el camp de les lletres, la música i la pintura, un intens i vigorós moviment cultural que s'estén per tot Amèrica i Anglaterra.

PINTURA I ESCULTURA

S'ha obert a Londres, una exposició de pintura catalana amb obres de Dalí, Picasso, Miró, Pruna, etc., que ha assolit un èxit extraordinari de crítica i públic.

NADAL 1942

(Vé de la pág. 4)

perquè no sabem, si s'allargués massa el retorn a la pàtria, si fórem a temps a fruir, de nou, l'essència espiritual, racial i familiar que cada Nadal ens oferia, per a aconhortar-nos en èpoques de dissort i malestruga i per a empenyer-nos i donar-nos virior en temps d'eufòria i d'alegria. Amb sinceritat ho diem: no sabríem avenir-nos a passar Nadal amb l'arbre de Noel ni amb l'Arbre de Santa Claus. Tinguem, però, l'esperança que pel Nadal del 1943, l'àngel simbòlic haurà descendit de nou fins a la terra i haurà plantat damunt del món en runes aquell cartellet dels nostres pessebres, i haurà imosat aquell principi tan vell de: "Pau entre els homes de bona voluntat".

Dibuixos de J. Gaussachs.

A Ciutat de Mèxic, s'ha exhibit una col·lecció de teles de Camps-Ribera, Carme Cortès, Pere Calders, Tisner, Ametlla, Porta, i Guasp. Al costat dels nostres pintors contemporanis, hi figuraren teles de Lluís Graner, Josep Masriera i Cusachs.

Al Museu d'Art, de Valparaíso, Xile, el pintor Antoni Viladoms ha exposat 36 teles, amb molt d'èxit.

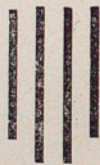
Les "Galeries Santa Fe" de Santa Fe, Argentina, ha acordat adjudicar el premi del Govern a una escultura de Josep Planes-Cases, escultor català que ha estat designat Director de l'Escola d'Art de la sobredita ciutat.

A Santiago de Xile, el pintor català Antoni Coll i Pi ha exposat recentment una col·lecció de 57 teles.

A les "Galeries Muller", de Buenos Aires, el conegut artista Miquel Viladrich, autor de les pintures murals que decoraven l'antiga escala d'honor, de l'Ajuntament de Barcelona, ha exposat una interessant col·lecció de pintures.

A Washington, Joan Junyer, el conegut pintor modern català que visqué una llarga temporada a la Dominicana, acaba de tenir un sorollós èxit amb l'exhibició d'una col·lecció sobre vint moments del ball típic antillà "La Conga".

El conegut pintor català Jaume Isern, resident actualment a Nova York, ha exposat una col·lecció de teles amb notable èxit.

MUSICA

El mestre Jaume Pahissa, ha estat contractat per a dirigir uns concerts a Montevideo, Uruguai.

La cantatriu Maria Barrientos, que resideix a Buenos Aires, donarà un curs especial de perfeccionament de cant, al teatre Colom, d'aquella capital.

La cantant Concepció Badia d'Agustí, resident també a Bs. Aires, oferí dos recitals, un al gran teatre Colom i l'altre, sota els auspicis de l'Associació Wagneriana Argentina, al Teatre Nacional de la Comèdia, assolint un èxit esclatant en cada conecrt.

El compositor Baltasar Samper i el poeta Josep Carner, residents a Mèxic, estan treballant en la composició musical i literària d'un ballet d'ambient mallorquí, que estrenarà la famosa agrupació coreogràfica "Ballets Russos" que actua als Estats Units.

RELACIONS CULTURALS.

A Londres, s'ha constituït un organisme internacional de caràcter cultural anomenat 'UNIO CULTURAL DELS POBLES DE L'OEST EUROPEU', formada per França, Itàlia, Espanya, Holanda, Catalunya, Bèlgica, Euzkadi, Suïça, amb complert peu d'igualtat tots els països que la componen. S'espera el pròxim ingrés d'Anglaterra i Portugal en aquest organisme.

S'ha creat, també, a Londres un organisme anomenat 'Institut Anglo-Català per a intensificar les relacions de caire cultural entre anglesos i catalans, amb un Patronat on figuren prominents personalitats del món intel·lectual anglès.

La Empresa Teatral Apolo (Teatros "Olimpia" y "Apolo") desea felices Navidades y próspero Año Nuevo a su distinguida concurrencia.

Un tombant perillós en la política de les Nacions Unides

Claudi FOURNIER

És just i oportú afirmar, d'antuvi, que siguin les que siguin les circumstàncies anteriors en les quals podien basar-se els nord-americans el ratificar a Darlan en la direcció de l'Àfrica del Nord, constitueix un encert extraordinari i fixa una orientació d'enormes conseqüències. Aquesta mesura ha produït ja gairebé tots els beneficis que se n'esperaven, que han estat molts. Encara en reportarà d'altres, en el pervindre, car no ignorem que l'exemple convidarà, en successives avinenteses, a ésser imitat. Desitjem de tot cor que abans o en els moments decisius, els instruments de Hitler l'abandonin, desertin del seu camp, vinguin vers les Nacions Unides, en acció benèfica. L'enemic és fort, fortíssim; no és un gra d'anís. Em satisfarà, per tant, comprovar que es faciliten les condicions per accentuar l'aïllament de Hitler, la pèrdua ininterrompuda dels seus suports, la seva reducció. És una tasca interessant i necessària per als pobles de les Nacions Unides. No és tampoc exagerat indicar que, en general, els francesos han comprès i aprovat la mesura adoptada pels nord-americans, i l'accepten en el seu caràcter de provisional, com tan taxativament ha manifestat el President Roosevelt.

Però la política inaugurada amb la utilització de Darlan no pot ésser la de passar ratlla i començar de nou, ni molt menys la d'establiment de premis, com pretenen certs nuclis. Aquest enunciat expressa clar i català un propòsit innegable i resumeix la més íntima aspiració de determinada mentalitat que abans, quan era encara corrent política, ens va conduir a Munic, i ara des dels seus amagatalls diplomàtics, ens hi vol menar de nou.

Les esperançadores operacions portades a terme a l'Àfrica del Nord, encenten una nova fase política i militar en al devoradora guerra actual. És, per tant, també, el moment en que, especulant amb circumstàncies noves i fent ús d'interpretacions capcioses, es pot influir poderosament, estant ben col·locat, en les decisions a prendre i en el liniament de la política a seguir. Aquest és el moment que han triat els muniquesos per a reverdir, i aquesta és la norma de que se serveixen actualment en la seva activitat.

No és estrany que a l'ensem que es preten adular les mesures preses pels nord-americans i es vol transformar l'utilització provisional de Darlan en el seu manteniment indefinit, suggereixin resoldre la qüestió del pràctic esbocinament de les possessions franceses que significa l'existència de dues autoritats reconegudes, amb l'ampliació de l'autoritat de Darlan damunt tot l'imperi francès. Ni és allunyada de la intenció del muniquisme la idea de promoure un gran rebombori entorn a les diferències entre els alts caps militars alemanys i la colla de Hitler, amb l'esguard i la voluntat fites a propiciar el climax per una entesa amb l'Exèrcit alemany, si aquest desplaça a Hitler. Ni de cap altra lloc sorgit la teoria de que és possible una pau per separat amb el feixisme italià, si

s'obté alliberar-lo de Hitler. Ni ningú més té la culpa d'haver allentat les il·lusions respecte a la suposada neutralitat de Franco, ni de que aquest hagi pogut mobilitzar, avançant un pas decisiu en el camí que el porta a la guerra al servei de Hitler. Ni de ningú més és el propòsit d'allunyar els pobles de la intervenció en la direcció de la guerra, i tindre'ls més allunyats encara en l'establiment de la pau. Del muniquisme és l'afany de fer tot el possible, valent-se dels mitjans que calgui i especulant abusivament de les circumstàncies, per assegurar, en el pervindre, objectivament, les mateixes condicions polítiques i socials que caracteritzen la situació actual d'Europa, i del món, amb les mateixes figures, excepte algunes de les quals forçosament cal prescindir, i ademés, amb l'establiment de premis, doncs pretenen transformar els que avui són instruments de Hitler en dirigents de "l'Europa de demà".

Seria d'estruç no veure l'activitat desplegada pels muniquesos, dissimulats en l'aparell diplomàtic i en algunes coves periodístiques. Per a comprovar-ho ens bastaria referir-nos al desalentament que aquest conjunt de circumstàncies han produït en els pobles sotmesos i al respir que han proporcionat a Hitler, i permetent-li còmodament una cobertura diplomàtica d'Espanya mitjançant l'acceptació de les declaracions de neutralitat de Franco, consentint-li després que mobilitzés, assolint així de fet, una cobertura militar que tant pot usar a la defensiva com a l'ofensiva. D'aquesta manera ho han comprès els pobles d'Espanya, que sols ha pogut mobilitzar acceuant damunt el seu cos llatzerat i sagnant, les mesures extremes de repressió.

Estem, no obstant, persuadits que de nou, el muniquisme haurà de fer marxa enrera, com ho féu quan calgué que Roosevelt i Churchill s'hi enfrontessin en un moment determinat, davant la seva gosadia i llurs maneigs corrosius.

Estem segurs de que l'aliança de les N. U. és cada dia més forta i estem convençuts de que en les altes direccions de les potències democràtiques impera l'honestetat, la fermesa, la claretat en els propòsits i la confiança recíproca. Ens incombeix però, en primer lloc, impedir que la mentalitat muniquesa es converteixi en corrent política, com fou abans, i com pugnen per esdevenir. I immediatament cal esvaïr-la per sempre més, individualitzant-la i eliminant-la. S'aconseguirà, no sumant-se a la corrent dels que auguren una tercera guerra, dels que creuen inevitable la guerra de la llibertat, sinó fent que l'actual sigui realment la guerra d'alliberació. Alliberació que comporta la independència dels pobles i la llibertat interior a cada un d'ells. I aquesta tasca és factible, car les Nacions Unides hauran de recórrer cada vegada més a l'esforç i a l'abnegació dels pobles, els seus i els dels països sotmesos; car, amb la seva conducta els dirigents de les Nacions Unides han acreditat llur voluntat de portar honestament la direcció política i militar de la guerra, i perseguir una pau estable on la convivència humana de pobles i races, sigui un fet; car el muniquisme s'ha il·lusionat massa amb els comunicats alemanys i ha cregut que, esmossant-se, l'Exèrcit hitlerià havia aconseguit despotenciar extremosament a la Unió Soviètica i el seu Exèrcit; car

(Passa a la pàg. 16)

Activitat Catalana

En aquesta secció, publicarem les informacions autoritzades que ens trametin entitats, nuclis i grups de catalans que, en l'exili, treballin de cara al bé dels nostres germans i de la Pàtria nostra. Les iniciatives personals, també hi trobaran acollida sempre que segueixin la mateixa trajectoria. Ens reservem limitar-ne el contingut d'acord amb l'espai disponible en cada edició.

El President de "Club Català a la República Dominicana", l'amic Martí Gallart, amb extensa i amable carta, que no publiquem per manca d'espai, ens ha tramès la informació política que inserim.

Motiva la tramesa, diu, el que alguns compatriotes que per raó de llur residència es troben allunyats dels nuclis informatius catalans i desconeixen els principals factors que entren en joc en les darreres incidències de la lluita ideològica encesa entre la majoria de catalans que vivim fora de la Pàtria, per la diferència de criteris pertocant la forma com s'ha d'enfocar i resoldre, en el futur, el problema nacional català, s'han adreçat al "Club" expressant llur desig d'assabentar-se àmpliament de les causes i de l'estat actual del problema. Exposa de més a més, que els sollicitants han concretat el seu interès en poder conèixer els dos punts següents: Primer: Quin és l'origen i quina la posició política adoptada pel Consell Nacional de Catalunya, creat a Londres i presidit per Carles Pí i Sunyer, i segon: Quina és la situació en què es troben les negociacions i relacions entre l'esmentat organisme i el President del Parlament de Catalunya, en Josep Irla, especialment després de la ratificació de confiança que unànimement han acordat, recentment, a Pí Sunyer totes les Comunitats Catalanes d'Amèrica; i que la informació és autèntica i directa.

N. de la R.

I — CONSTITUCIO DEL CONSELL NACIONAL DE CATALUNYA

(Doc. Amer. Juliol 1941)

El Consell Nacional de Catalunya, es constituí el dia 25 de Juliol del 1940 a la ciutat de Londres, centre polític de l'Europa lliure, per tal d'assegurar la continuïtat dels òrgans representatius de la voluntat nacional del nostre poble. Neixia, per decisió fervorosa dels catalans aplegats a Anglaterra; neixia per a suplir, després del col·lapse de França, la manca de les autoritats i organismes que s'hi

trobaven, i que no podien, de moment, continuar complint la seva missió: però neixia sobretot per la necessitat ineludible de què en la gran commoció que estem vivint, i de la qual depèn el pervindre de totes les nacions europees, Catalunya no deixés de tenir una autoritzada representació. Catalunya no podia guardar en l'exili una actitud que constituís un retrocés de la situació política a que havia arribat pel reconeixement d'un dret natural i legítim. Nacionalitat amb característiques definides, amb una personalitat indestructible, una tradició civil de les primeres del món, una epopeia de gestes glorioses, una llengua pròpia, una mentalitat profunda, un esperit progressiu, una forta economia i una democràtica voluntat ciutadana, havia de continuar tenint l'òrgan de caràcter estatal, polític i representatiu que fos l'instrument directe de la realitat nacional. Per això el Consell, des del moment de constituir-se, se senti espiritualment investit de l'autoritat i responsabilitat moral que li donava l'alt i feixuc honor de tenir de representar a Catalunya en l'avinentesa d'aquesta hora històrica.

II — NORMES PER A L'ACTUACIO CATALANA

(Doc. Amer. 3 Juliol 1941)

Una actuació conjunta, com cal que sigui avui la dels catalans, requereix un pensament comú i unes directives concordants. Per això, el Consell Nacional de Catalunya, plaçat en un lloc que li permeti auscultar la pulsació de l'hora present, creu del seu deure adreçar-se als catalans dels diversos nuclis d'Amèrica, exosant-els-hi la posició que estima més adient en els problemes relacionats amb la qüestió cabdal del recobriment de Catalunya. No pretenem en fer-ho, donar una norma que hagi d'ésser cegament seguida; demòcrates com som, respectem totes les opinions, i agraïm la crítica responsable. Però donant a cadascú el dret d'assenir o discrepar, creiem que donada la desorientació actual i la complexitat i delicadesa dels problemes que ens afecten, el

Consell mancaria al seu deure si no fes conèixer als catalans el seu criteri sobre els punts més vitals. Que els catalans recullin d'aquestes suggestions la preocupació que revelen i, amb el mateix sentit de responsabilitat que les inspira, vulguin adoptar-les en el que creguin avantatjós per al seu propi pensament i conducta.

III — ELS PRINCIPIS FONAMENTALS DE LA POSICIO CATALANA

La primera qüestió que es proposa, en enfocar els nostres problemes és el de la posició i l'actitud de Catalunya, de cara a la possible ordenació europea, en un demà sortós que respecti i assegurï els drets legítims dels homes i dels pobles. La nostra posició es recolza en dos principis fonamentals: l'afirmació absoluta de la personalitat nacional de Catalunya i una actitud comprensiva de les característiques de l'hora actual que enquadrï la solució dels nostres problemes dintre d'una concepció general europea. La primera afirmació, la de la personalitat nacional de Catalunya, pressuposa el seu dret natural indiscutit, a que totes les solucions que proposi o accepti, ho siguin per la lliure decisió de la seva voluntat. Com a demòcrates convençuts, posem en la decisió popular la font legítima de la sobirania nacional; com a catalans, partint d'una indestructible realitat nacional, afirmem que ha d'ésser únicament la voluntat dels catalans la que decideixi la sort de Catalunya; no podem acceptar, sota cap pretext o promesa, que pugui ésser el major nombre d'altres, no catalans, el que en darrera instància determini el règim de Catalunya. Són massa doloroses les experiències fetes, hem sofert desenganys massa amargants per a que tornem a reincidir en les mateixes ingènues il·lusions o generosos errors. La nostra posició en aquest punt ha d'ésser clara, franca, inequívoca. Però l'afirmació rotunda de la personalitat nacional de Catalunya, no vol dir que haiguem de limitar-la al clos restringit de les nostres fronteres, que no

sentim el nostre particularisme català com un dels elements de la diversitat universal, que comprenuem que el sentit de la nostra època, és de col·laboració i no d'isolament. En afirmar la nostra personalitat, ho fem per propi imperatiu, però a més amb el desig de contribuir amb el que millor tingui el nostre poble, a la futura ordenació europea.

IV - CATALUNYA EN EL QUADRE PENINSULAR.— ELS REPUBLICANS ESPANYOLS

La força major que tindriem els catalans—juntament amb els nostres amics els bascos que coincideixen en aquest pensament— fora trobar i fer prevaldre la fórmula de l'estructura peninsular que, respectant en tota la seva plenitud la personalitat nacional dels pobles que la integren, li permeti d'incorporar-se com un element d'estabilitat i de pau a l'ordenació de l'Europa occidental i mediterrània.

D'aquesta idea deriva l'actitud a prendre amb els altres elements peninsulars i particularment amb els republicans espanyols, amb els quals hem lluitat, els uns al costat dels altres, contra l'opressió militar falangista. No podríem, ni volem, negar que la República fou l'únic règim espanyol que, encara que amb regateig i d'una manera migrada, reconegué el fet de la personalitat de Catalunya i la legitimitat, àdhuc condicionada, dels seus drets. I encara que abans de morir, governs que la representaven no tingueren per Catalunya el respecte que mereixia, pel que ella és i per la seva lleialtat i sacrifici, no volem recordar-ne la posta ombrívola sinó el que profundament representa en afany de superació, en una Espanya que més tard s'ha revelat la continuadora de la que motivà els més tràgics aiguaforts de la llegenda negra. Una Espanya, que després d'haver reconegut un dret i establert un règim, l'anullava unilateralment, contra raó i llei, per l'arbitrarietat de la força. El conveni que establia l'Estatut, no és Catalunya qui l'ha trencat: és l'Espanya nacionalista la que en estripar-lo, en perseguir tot el que representa la personalitat i el sentiment de Catalunya, deixa el problema plantejat en altres termes del que abans ho estava. Catalunya no pot conformar-se en el futur amb un règim que torni a deixar-la indefensa, i exposada altre cop a l'agressió i l'opressió. Amics

som d'ells i com amics no refusem de parlar i tractar personalment els problemes que a uns i altres poden afectar-nos. Però en fer-ho, cal que sigui sempre amb franquesa i sinceritat que no doni lloc a equívocs. Que de bon antuvi sapiguem que tot pacte o conveni possibles haurà de fer-se per la voluntat dels pobles respectius en un pla d'igualtat; que no acceptariem, ni tan sols la conversa, en el pla inicial de les sobernies intangibles, un règim que ha d'ésser sol·licitat i que pot ésser o no concedit, i amb majors o menors limitacions. Tots els pobles peninsulars i amb personalitat nacional tenen— fins dintre un concepte històric d'Espanya—

els mateixos drets, que no estan encarnats per dret diví en uns pocs que se'ls atribueixen des de dalt, sinó que arranquen de la voluntat popular que els atorga des de baix. Comprensió per a enfrontar-nos amb els problemes peninsulars en tenim i volem tenir-ne molta, però estem decidits a no tornar a caure en els vells errors que al mateix temps que han destruït Catalunya, han anihilat el liberalisme a Espanya. Amics dels republicans espanyols ho som sincerament, però creiem que la millor forma amb que poden correspondre a la nostra amistat i fer-la forta i beneficiosa també per a ells, és acceptant plenament i sense recels el legítim dret de Catalunya.

Crònica Bibliogràfica

LLIBRES PUBLICATS

"EL COMTE ARNAU": Josep Mª de Segarra. Publicat a Mèxic per l'Editorial "Biblioteca Catalana". Nova edició.

"DE BARCELONA A L'HAVANA... PASSANT PER DARNIUS" per Josep Mª Poblet; publicat a Mèxic. Sèrie de narracions del viatge d'un exilat polític.

"ODA A CATALUNYA DES DEL TROPIC": Agustí Bartra; publicat a Mèxic en els tallers de "Biblioteca Catalana". Aquest poema fou escrit per Bartra en el temps que visqué a la Dominicana.

"PROBLEMAS SOCIALES DE DERECHO PENAL": Pere Foix; publicat a Mèxic.

"LA RECONSTRUCCION ECONOMICA DE ESPAÑA": Manuel Serar Moret; publicat a Buenos Aires.

"L'ESTEL SOBRE EL MUR": Agustí Bartra; publicat a Mèxic. Col·lecció de contes. Algun d'ells, com "Nòmada", d'ambient dominicà i escrit en el temps que el poeta visqué a la Dominicana.

"L'AMOR". Antologia de poemes catalans, publicada pel Centre Català de Santiago de Xile, són: Jaume Bofill i Mates, Josep Carner, Carles Riba, Clementina Arderiu, Joan Oliver, Sánchez Juan, Xavier Benguerel, Roselló Porcel i Joan Vinyoli.

"PICASSO: EL ARTISTA Y

LA OBRA DE NUESTRO TIEMPO": Joan Merli; publicat a Buenos Aires. Estudi crític de l'obra del pintor andaluc-català, Pau Picasso.

"GRAMATICA CATALANA-ANGLESA", publicada a Londres, per l'editor català Joan Gili.

PERIODICS

A Mèxic, s'editen, "La Humanitat", òrgan polític d'Esquerra Republicana de Catalunya; "Catalunya", òrgan del P. S. U.; "Estat Català" òrgan del partit d'aquest nom, i "Butlletí del Partit Socialista Català", òrgan també d'aquesta organització, creada a l'exili.

Hem rebut, traduït al castellà, a la R. D., un fullet de Joan Comorera, titulat, "El problema de les Nacionalitats a Espanya", que edità a Mèxic l'Agrupació d'Amics de Catalunya.

"BIBLIOECA CATALANA"

Editorial creada a Mèxic i dirigida per B. Costa-Amic després d'haver publicat "El Comte Arnau" de Josep Mª de Segarra, té en preparació "CATALUNYA, SIMBOL DE LLIBERTAT" de Pere Foix, i "NOMADA" d'Agustí Bartra, aquest darrer, premi de prosa en els Jocs Florals de Buenos Aires de l'any 1941. Té també en projecte la reedició del "DICCIONARI ORTOGRAFIC DE LA LENGUA CATALANA" de Mestre Pompeu Fabra.

Recó de "El més petit de tots"

Nadalencia

EN PERET tenia set anys quan una nit d'hivern, el seu pare li digué solemnement:

—Peret, avui no aniràs al llit a la mateixa hora que les gallines. Ja ets un homenet i pots acompanyar-nos a la Missa del Gall.

Més content que un gínjol anà, com tots els anys, amb la seva mare al mercat, portant-li el cistell. Les parades estaven il·luminades i guarnides de fulles oloroses i de roses de paper de coloraines com aquelles que porten entre llargues orelles els burrets el dia del Tres Tombs; desbordaven fruites d'istiu que en Peret no havia vist feia molts mesos; torrons i neules; vins i xampanyes catalans; pollastres i galls-dindis que estaven en capella i tota mena de coses que

la mare comprava pe ra "l'escudelal de Nadal"; una escudella de la que tothom parlava fent grans gestos exuberants

De la missa del Gall, en Peret ja no en guarda records precisos. Es possible que, enervat per l'hora i la multitud, entrés al gran dia nadalenc dolçament adormit en els braços de la mare.

El dia següent, dia del gran àpat i de la gran festa va sentir desconegudes sensacions emotives i melancòliques. Veient a la família — tres generacions — en torn de la taula, aquell cervell de set anys intuï mil Nadals passats... mil llars ja apagades... mil parents que ja no existien... altres minyons... els amors dels seus avis... aquells vestits estrofolaris que havia entrevist en velles fotografies... la infantesa dels pares... tota aquella vida dels Nadals d'aquella casa. ...I després en breus minuts, en Peret pressentí ja, cronològicament, els Nadals posteriors a la seva vida d'escolar tot just començada... aquells Nadals que el concixerien essent ja un home... la mort del pare i de la mare.

Algunes llàgrimes li saltaren dels ulls, que es transformaren en autèntics plors quan el pare féu un comentari poc amable sobre els efectes d'un dit de garnatxa.

I foren les darreres llàgrimes puerils, i, a l'ensens, les primeres llàgrimes filosòfiques.

Ha mort Artur Cussó

De Xile ens arriba la dolorosa nova del traspàs d'aquest lluitador català, mort en plena joventut.

Encara un adolescent, Cussó es destacà pel seu abrandat amor a

Catalunya; i el seu coratge, el seu dinamisme i la seva intel·ligència patriòtica són un exemple en el moviment nacionalista català.

Des del Centre A. de Dependents i en el Partit Català Proletari maldà per incorporar el moviment obrer a la lluita nacional de Catalunya.

El 6 d'Octubre el trobà al seu lloc

de lluita. En la nostra guerra acompanya amb honor el seu deure de català.

Cussó ha mort pertanyent al P. S. U. de C. del C. G. del qual n'era membre.

Catalunya perd amb la seva mort prematura un treballador fidel i tenaç de les seves llibertats.

UN TOMBANT PERILLOS EN LA POLITICA DE LES NACIONS UNIDES

(Vé de la pág. 12)

s'ha equivocat també, al pensar que els pobles desitjen la pau per damunt de tot, sigui com sigui; car ha confiat, además, que l'esquer d'un estalvi de sang atreuria a la seva política, d'aparença humana, no atinçant que els pobles saben massa que cada gota de sang estalviada en claudicacions i concessions, en faria vessar demà a raigs.

Realment els pobles anhelan la pau, però la pau que implica la derrata total del nazi-feixisme, en totes les seves variades manifestacions i en tots els seus instruments. En veritat, els pobles, accepten l'aprofitament de qualsevol que per les raons que sigui se situï entre les Nacions Unides i, faciliti, en un moment donat, la seva acció; però sense fer concessions de principi. Sincerament, els pobles desitgen que desertin del camp hitlerià tots els seus actuals servidors, que la corrent de desertors del feixisme augmenti, però no volen premiar-los, convertir-los en dirigents, no cal dir que molt menys en dirigents absoluts.

Els pobles actúen per què la direcció dels seus

destins, àdhuc en les condicions actuals, sigui assumida pel conjunt de les forces polítiques i personalitats, consegüentment, honradament enemics del nazi-feixisme, que s'esforcin en conduir la guerra amb energia, rectitud i justesa i que es proposin establir una pau on hi predomini la llibertat. I no hi neguen la col·laboració de ningú que demostrï amb fets, que se situa contra el nazi-feixisme.

Llicenciat Juli Hoepelman

Advocat i Notari

Isabel la Católica, Nº 57

Tel·fon 1283.

Ciutat Trujillo

UAB
Biblioteca d'Humanitats
Sala de Revistes

TALLER DE FOTOGRAFADOS
No compite porque
es mejor

M. PELEGRIN

ARZOBISPO MERIÑO, 50
CIUDAD TRUJILLO

"LA ANTORCHA"

Carlos Azar

Artículos de Fantasía.
Perfumería.
Novedades.

Conde, esq. 19 de Marzo — Ciudad Trujillo
"LA ANTORCHA",
SIEMPRE "LA ANTORCHA"

Quant visiteu Santiago, no deixeu d'anar al

"CAFE ANTILLAS"

on hi trobareu bons refrescos, cerveses, vins i licors

EMPRESA AZUL

C. POR A.

COMPANIA DE
TRANSPORTE
EN GENERAL

Calle Dr. J. D. Alfonseca, 99

Teléfono 2634

Proveerse de un Colchón KING
es de personas inteligentes.

Para el descanso noctur-
no, nada mejor que un

Colchón

"KING"

"LA IGUALADINA"

PELLERIA

DE

PELEGRI ROBERT

Carrer Julia Molina, Nº 56
LA VEGA, R. D.

Reel/75

Pida siempre los dulces

“PUN”

Cuando Ud. quiera saborear un buen dulce procure las

Caramelos
Mentas
Paletas

“PUN”

Farmacia REGINA

del Licdo. PEDRO A. POLANCO
ARZOBISPO NOUEL, ESQ. JOSE REYES
CIUDAD TRUJILLO, R. D.

Precios económicos.

Especialidad en despacho de Recetas.
Garantía y pureza en sus productos.

ALAMBRE DE PUAS MARCA “WAUKEGAN”
CONOCIDO EN EL PAIS POR MAS DE 40
AÑOS — ES EL PREFERIDO POR LOS
GANADEROS Y HACENDADOS POR SU
MAYOR RESISTENCIA Y DURACION.

EXPORTADO POR

UNITED STATES STEEL EXPORT COMPANY

AGENTE VENDEDOR PARA LA REPUBLICA DOMINICANA:

P. ERNESTO BUÑOLS G.

CIUDAD TRUJILLO, R. D.

“La Dama Elegante”

De Eugenia de Sánchez

FANTASIAS Y NOVEDADES

Conde, N° 60.

CIUDAD TRUJILLO, R. D.

Depósito de MADERAS

COBIAN & CO.

C. POR A.

AVENIDA MELLA, 104 — Teléf. 1042

CIUDAD TRUJILLO, R. D.

LES DESEA FELICES NAVIDADES
y PROSPERO AÑO NUEVO